

Nakladatelství FORUM, s. r. o.

16 zemí
světa
28 let tradice

e-Seminář

Revize technických zařízení

1. lekce: Technický stav budov, požadavky na věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení

Ing. Petr Dostál

Autor: Ing. Petr Dostál

Redakční úprava: PhDr. Klára Platilová, Ph.D.

Jazyková úprava: Mgr. Jana Vašinová

Vedoucí projektu: Mgr. Anna Zavadilová

Nakladatelství FORUM, s. r. o.

Střelničná 1861/8a

Praha 8 – Kobylisy

182 00

© Nakladatelství FORUM, s. r. o., Praha 2017

Obsah

1	Úvod	4
2	Vedení dokumentace o kontrolách a revizích technických zařízení v budovách	5
3	Co je třeba zajistit před uvedením pracoviště do provozu.....	7
4	Požadavky na větrání, osvětlení, světlou výšku prostor určených pro práci, objemový prostor a rozměry podlahové plochy	9
4.1	Požadavky na větrání a nucené větrání	9
4.2	Požadavky na osvětlení pracovišť	12
4.3	Požadavky na světlou výšku prostorů určených pro práci	14
4.4	Požadavky na objemový prostor a rozměry podlahové plochy	15
4.5	Úklid a malování prostor	15
5	Požadavky na únikové cesty, dopravní cesty, vrata, schodiště, rampy, sklady, umístění prostředků pro poskytování I. pomoci	17
6	Hasicí přístroje, požární hydranty, elektrická požární signalizace, samočinné hasicí zařízení	20
6.1	Společné užívání prostor	20
6.2	Hasicí přístroje	21
6.3	Kontrola provozuschopnosti hasicího přístroje	22
6.4	Elektrická požární signalizace	27
7	Požární ucpávky, požární klapky, požární dveře, nouzové osvětlení, zařízení na odvod tepla a kouře.....	29
8	Požární a evakuační výtahy	33

1 Úvod

Povinností majitele či správce budovy je mít dokonalý přehled o zákonných povinnostech v oblasti povinných kontrol a revizí technických zařízení v budovách a dále péče o dobrý technický stav budovy. Cílem tohoto e-Semináře je poskytnout vám přehlednou formou nezbytnou orientaci v problematice zajištění povinných kontrol a revizí technických zařízení a seznámit vás s povinnostmi při zajištění bezpečného stavu budov a pracovišť.

Problematice bezpečného technického stavu budov a pracovišť a požadavkům požární ochrany se podrobněji věnuje první lekce. Dozvíte se v ní mimo jiné, jaké požadavky jsou kladeny na vedení dokumentace o kontrolách a revizích, na teplotu, prostor a osvětlení pracoviště či jak efektivně zajistit únikové a dopravní cesty. V rámci požární ochrany se zaměříme na hasicí přístroje, požární ucpávky, nouzové osvětlení a další opatření nezbytná k bezpečnému užívání budovy či pracoviště.

V závěru lekce si budete moci nově nabyté znalosti ověřit a rozšířit prostřednictvím interaktivního testu.

2 Vedení dokumentace o kontrolách a revizích technických zařízení v budovách

Jednou z hlavních **povinností majitelů a správců budov je péče o technický stav těchto svěřených nebo vlastněných nemovitostí**. Tato povinnost je dána jak morálními, tak právními aspekty.

Mezi nejdůležitější právní předpisy v této oblasti se řadí:

- **zákon č. 309/2006 Sb.**, o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů,
- **nařízení vlády č. 101/2005 Sb.**, o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí,
- **nařízení vlády č. 378/2001 Sb.**, kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí
- **nařízení vlády č. 361/2007 Sb.**, kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů,
- **nařízení vlády č. 11/2002 Sb.**, kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 309/2006 Sb. stanovuje v §§ 2, 3, 4, a 6 následující **požadavky na pracoviště**:

- v § 2 se jedná o **požadavky na prostorové a konstrukční uspořádání pracovišť**, vhodnost jejich rozměrů a povrchů, mikroklimatické podmínky, osvětlení, zásobování pitnou vodou, prostory pro hygienu, převlékání, údržbu, vybavení pracoviště lékárníčkou, úklid pracoviště apod.,
- § 3 stanovuje obdobné požadavky na **pracoviště výhradně na staveništích**, zadává povinnosti nejen zaměstnavatelům, kteří provádí stavbu, ale i jednotlivým zhotovitelům
- § 4 stanovuje, že **výrobní a pracovní zařízení** (tj. stroje, technická zařízení, dopravní

prostředky a nářadí) musejí odpovídat vhodným ergonomickým požadavkům a musejí být pravidelně kontrolovány a revidovány,

- § 6 stanovuje povinnost **vybavit pracoviště bezpečnostními značkami a signály**.

Poznámka: Tvar, velikost, barevné provedení bezpečnostních značek stanovuje **nařízení vlády č. 11/2002 Sb.** Tato právní norma upravující požadavky na vzhled a umístění bezpečnostních značek je harmonizována s požadavky Evropského společenství. Není možné si bezpečnostní značky vyrábět tzv. „podomácku“ a vydávat je za platné označení rizik na pracovištích nebo v budovách.

Podrobněji řeší nároky na **zajištění bezpečnosti práce a ochrany zdraví** na pracovišti a v pracovním prostředí nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí. V § 3 tohoto nařízení jsou stanoveny povinnosti zaměstnavatele v této oblasti.

3 Co je třeba zajistit před uvedením pracoviště do provozu

Než zahájíte provoz pracoviště a přenecháte jej k běžnému užívání, se zaměřte na tato nezbytná opatření:

- uspořádání pracoviště tak, aby byli zaměstnanci chráněni **před nepříznivými povětrnostními vlivy a před škodlivými účinky** pracovních a technologických postupů a výrobních a technologických procesů, včetně určení osob, k jejichž povinnostem patří zajišťovat bezpečný provoz, používání, údržbu, úklid, čištění a opravy pracoviště,
- stanovení obsahu a způsobu **vedení provozní dokumentace pracoviště** a záznamů o vybavení pracoviště a určení osoby odpovědné za jejich vedení,
- umístění, uspořádání a **instalaci výrobních a pracovních prostředků** a zařízení, skladových prostorů, komunikačních ploch a dopravních komunikací a vymezení pracovního místa zaměstnanci,
- **bezpečné upevnění výrobních a pracovních prostředků** a technického zařízení a jejich částí, aby nemohlo dojít k jejich nežádoucímu pohybu,
- opatření k ochraně zdraví pro pracoviště, na kterých jsou používány zdraví škodlivé nebo nebezpečné látky a směsi, stanovené zvláštními právními předpisy,
- opatření pro zdolávání mimořádných událostí a pravidla pro chování zaměstnanců k **zajištění bezpečné evakuace osob**, případně zvířat,
- **zabezpečení pracoviště proti vstupu nepovolaných osob**, a to i v mimopracovní době.

Velmi důležitý je § 3 odst. 4, kde je výslovně stanoveno, že **zaměstnavatel** při plnění zákonné povinnosti **zajistí**:

- **stanovení termínů, lhůt a rozsahu kontrol**, zkoušek, revizí, termínů údržby, oprav a rekonstrukce technického vybavení pracoviště, včetně pracovních a výrobních prostředků a zařízení, s ohledem na jejich provedení, doporučení výrobce a způsob používání,

- **dodržování uvedených termínů a lhůt** pro provádění uvedených činností a určí osobu, jejíž povinností je zajistit jejich provádění,
- aby stanovené termíny, lhůty a rozsah činností a kontrolní a revizní záznamy, hlášení údajů o stavu zařízení získávaná například ze snímačů a čidel byla vedena způsobem, který umožní **uchovávání a využívání údajů po stanovenou dobu v písemné nebo elektronické podobě** tak, aby byly k dispozici osobám vykonávajícím na zařízeních pracovní činnost a dozorovým a kontrolním orgánům.

!Důležité

Ustanovení nařízení vlády č. 101/2005 Sb., § 3 odst. 4, je v současné době velmi často vyžadováno při kontrolách prováděných oblastními inspektoráty práce. Dále tato legislativa stanovuje, že zaměstnavatel zajistí stanovení termínů, lhůt a rozsahu kontrol, zkoušek, revizí, termínů údržby, oprav a rekonstrukce technického vybavení pracoviště, včetně pracovních a výrobních prostředků a zařízení, **s ohledem na jejich provedení, doporučení výrobce a způsob používání, požadavky na pracoviště, rizikové faktory způsobující zhoršení technického stavu pracovních a výrobních prostředků a zařízení a v souladu s výsledky předcházejících kontrol, zkoušek či revizí, po dobu provozu a používání a zaměstnavatel je dále povinen určit osobu odpovědnou za vedení dokumentace.** Není vhodné a nepůsobí dobrým dojmem, aby při kontrolách zaměstnavatele byla dokumentace dohledávána u více osob na pracovišti a celkově o ní neměl nikdo přehled.

4 Požadavky na větrání, osvětlení, světlou výšku prostor určených pro práci, objemový prostor a rozměry podlahové plochy

Zaměstnavatelé se nás dotazují, zda existují předpisy vymezující minimální pracovní prostor pro jednoho pracovníka a zda je zákonem stanovena přiměřená teplota na pracovišti. V těchto případech je třeba vycházet z **nařízení vlády č. 361/2007 Sb.**, kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci ve znění pozdějších předpisů. Zde se zaměstnavatelům a uživatelům budov ukládají následující povinnosti uváděné v **paragrafech 41, 42, 45, 46, 47, 48.**

4.1 Požadavky na větrání a nucené větrání

§ 41 stanovuje **požadavky na větrání a minimální množství venkovního vzduchu** přiváděného na pracoviště v závislosti na vykonávané práci dle stanovené třídy v příloze 1, části A, tabulky 2:

Za běžných podmínek (tj., výkon práce zařazené do třídy **I nebo IIa**) je minimální přívod vzduchu **25 m³/h na jednoho zaměstnance**. Pracoviště s přítomností chemických látek, prachů nebo jiných zdrojů znečištění mají limit pro minimální přívod vzduchu **50 m³/h** na jednoho zaměstnance. Pro práce zařazené do **tříd IIb, IIIa nebo IIIb** je stanoveno **70 m³/h** na jednoho zaměstnance. A pro práce ve třídách **IVa, IVb nebo V** se vyžaduje minimálně **90 m³/h** na jednoho zaměstnance.

V níže uvedené tabulce můžete snadno dohledat, do které třídy spadají práce vykonávané na vašem pracovišti.

Příloha č. 1, část A, tabulka č. 2 – třída vykonávané práce

Tř. I – práce vsedě s minimální celotělovou pohybovou aktivitou (např. laboratorní práce, administrativa)

Tř. IIa – práce převážně vsedě spojená s lehkou manuální prací rukou a paží (např. řízení osobního vozidla, přesouvání lehkých břemen, automatizované strojní opracovávání a montáž malých lehkých dílců, kusová práce nástrojářů a mechaniků, pokladní)

Tř. IIb – práce spojená s řízením nákladního vozidla, traktoru, autobusu, práce řidičů spojená s vykládkou a nakládkou; převažující práce vestoje s trvalým zapojením obou rukou, paží

a nohou, (např. dělnice v potravinářské výrobě, mechanici, strojní opracování a montáž středně těžkých dílců, práce na ručním lisu); práce vestoje s trvalým zapojením obou rukou, paží a nohou spojená s přenášením břemen do 10 kg (např. prodavači, lakýrníci, svařování, soustružení, strojové vrtání, dělník v ocelárně, valcír hutních materiálů, tažení nebo tlačení lehkých vozíků); práce spojená s ruční manipulací s živým břemenem, práce zdravotní sestry nebo ošetrovatelky u lůžka

Tř. IIIa – práce vestoje s trvalým zapojením obou horních končetin občas v předklonu nebo vkleče, chůze (např. údržba strojů, mechanici, obsluha koksové baterie, práce ve stavebnictví – ukládání panelů na stavbách pomocí mechanizace, skladníci s občasným přenášením břemen do 15 kg, řezníci na jatkách, zpracování masa, pekaři, malíři pokojů, operátoři poloautomatických strojů, montážní práce na montážních linkách v automobilovém průmyslu, výroba kabeláže pro automobily, obsluha válcovacích tratí v kovoprůmyslu, hutní údržba, průmyslové žehlení prádla, čištění oken, ruční úklid velkých ploch, strojní výroba v dřevozpracujícím průmyslu)

Tř. IIIb – práce vestoje s trvalým zapojením obou horních končetin, trupu, chůze, (např. práce ve stavebnictví při tradiční výstavbě, čištění menších odlitků sbíječkou a broušením, příprava forem na 15 až 50 kg odlitky, obsluha gumárenských lisů, práce na lisu v kovárnách, chůze po zvlněném terénu bez zátěže, zahradnické práce a práce v zemědělství)

Tř. IVa – práce spojená s rozsáhlou činností svalstva trupu, horních i dolních končetin, (např. práce ve stavebnictví, práce s lopatou ve vzpřímené poloze, přenášení břemen o váze 25 kg, práce se sbíječkou, práce v lesnictví s jednomužnou motorovou pilou, svoz dřeva, chůze po rovině a v úklonu do 15 °, práce ve slévárnách, čištění a broušení velkých odlitků, příprava forem pro velké odlitky, strojní kování menších kusů, plnění tlakových nádob plyny)

Tř. IVb – práce spojené s rozsáhlou a intenzivní činností svalstva trupu, horních i dolních končetin (např. práce v lomech, práce v zemědělství s vysokým podílem ruční práce, strojní kování větších kusů)

Tř. V – práce spojené s rozsáhlou a velmi intenzivní činností svalstva trupu, horních i dolních končetin (např. transport těžkých břemen – pytlů s cementem, výkopové práce, práce sekerou při těžbě dřeva, chůze v úklonu 15 až 30 °, ruční kování velkých kusů)

!Důležité

Minimální množství venkovního vzduchu pro všechny třídy I–V **musí být zvýšeno při další zátěži větraného prostoru pracoviště** (teplo nebo pachy). Množství přiváděného venkovního vzduchu se zvyšuje o **10 m³/h** podle počtu přítomných zaměstnanců.

Pro pracoviště s přístupem veřejnosti se zvyšuje množství přiváděného venkovního vzduchu úměrně předpokládané zátěži 0,2 až 0,3 osoby/m² nezastavěné podlahové plochy místnosti. Při venkovních teplotách vyšších než 26 °C a nižších než 0 °C může být množství venkovního vzduchu zmenšeno, nejvýše však na polovinu.

Proudění vzduchu musí zabezpečovat dobré provětrávání pracoviště, ale zároveň **nesmí** toto proudění **příspěvat k šíření škodlivin na jiné pracoviště**.

Na pracovišti, na kterém může v důsledku mimořádné události dojít k úniku těkavé chemické látky v míře, která může způsobit akutní poškození zdraví, musí být zřízeno **havarijní větrání**. Havarijní větrání musí být zajištěno tak, aby jeho spouštění bylo snadno dostupné před vstupem na pracoviště. Havarijní větrání musí být podtlakové tak, aby při jeho chodu nemohla těkavá chemická látka pronikat do prostor jiných pracovišť.

§ 42 výše zmiňované vyhlášky stanovuje **požadavky na nucené větrání**. Nucené nebo kombinované větrání musí být použito vždy, pokud přirozené větrání nepostačuje k celoročnímu zajištění ochrany zdraví zaměstnance při větrání a výměně vzduchu dle § 41.

Vzduch přiváděný na pracoviště vzduchotechnickým zařízením musí obsahovat takový podíl venkovního vzduchu, který **postačuje pro snížení koncentrace chemické látky pod hodnotu přípustného expozičního limitu i nejvyšší přípustné koncentrace a prachu pod hodnotu přípustného expozičního limitu**. Množství přiváděného venkovního vzduchu na jednoho zaměstnance však nesmí být nižší než množství upravené v § 41.

Větrací zařízení nesmí nepříznivě ovlivňovat mikrobiální čistotu vzduchu, zaměstnanci nesmějí být vystaveni průvanu. Při nuceném větrání musí být přiváděný vzduch filtrován a v zimě ohříván. Zpětný vzduch v oběhovém systému přiváděný na pracoviště nesmí obsahovat chemickou látkou nebo prach v koncentraci vyšší než 5 % jejich přípustného expozičního limitu. Při použití

teplovzdušného větrání nebo klimatizace nesmí podíl venkovního vzduchu poklesnout pod 15 % celkového množství přiváděného vzduchu.

Chemická látka a prach musejí být podle technických možností zachyceny přímo u zdroje. Zachycení se provede zakrytím zdroje nebo jeho vybavením místním odsáváním. Místní odsávání musí být v provozu souběžně s technickým výrobním zařízením a musí být zabezpečeno tak, aby **při vypnutí odsávacího zařízení bylo souběžně zastaveno technické výrobní zařízení**. Vývody odváděného vzduchu do venkovního prostoru musejí být umístěny tak, aby nedocházelo k zpětnému nasávání chemické látky a prachu do prostoru pracoviště větracím zařízením. Přiváděný vzduch větracím zařízením z venkovního prostředí nesmí zhoršovat kvalitu pracovního ovzduší.

!Důležité

Větrací zařízení a zařízení k místnímu odsávání, u kterých by porucha funkce mohla způsobit vzestup koncentrace chemické látky a prachu v pracovním ovzduší, musejí být vybavena **signalizací chodu a signalizací poruchy řídicího systému**.

Nánosy i nečistoty, které by mohly znečišťovat ovzduší pracoviště a představovat riziko pro zdraví zaměstnanců, musejí být neprodleně odstraňovány.

4.2 Požadavky na osvětlení pracovišť

§ 45 stanovuje požadavky na osvětlení pracovišť. K osvětlení pracoviště včetně spojovacích cest se užívá **denní, umělé nebo sdružené osvětlení**. Osvětlení pracoviště musí odpovídat náročnosti vykonávané práce na zrakovou činnost a ochranu zdraví. **Osvětlení nesmí být příčinou oslňování**.

Pokud na pracovišti, které je osvětlováno denním osvětlením, dochází ke zvýšené tepelné zátěži nebo oslnění, musí být osvětlovací otvory vybaveny **žaluziemi nebo markýzami**. U bočního osvětlovacího otvoru umožňujícího pohled ven nesmí jeho výplně bránit pohledu ven.

Na pracovišti, na němž je vykonávána trvalá práce, **osvětlovaném denním osvětlením**, musejí být dodrženy tyto minimální hodnoty:

- denní osvětlení vyjádřené činitelem denní osvětlenosti D , minimální $D_{\min} = 1,5 \%$, při horním nebo kombinovaném denním osvětlení i průměrný $D_m = 3 \%$,
- celkové umělé osvětlení vyjádřené udržovanou osvětleností $\bar{E}_m = 200 \text{ lx}$.

Vysvětlivky:

D – činitel denní osvětlenosti (kritérium denního osvětlení)

D_{\min} – nejmenší činitel denní osvětlenosti

D_m – průměrný činitel denní osvětlenosti

\bar{E}_m – udržovaná osvětlenost (průměrná hodnota osvětlenosti, pod kterou nesmí osvětlenost pracoviště klesnout)

Na pracovišti, na němž je vykonávána trvalá práce, **osvětlovaném sdruženým osvětlením**, musejí být dodrženy tyto minimální hodnoty:

- denní složka sdruženého osvětlení vyjádřená činitelem denní osvětlenosti D , minimální $D_{\min} 0,5 \%$ a průměrná $D_m 1 \%$ musí být splněna ve všech případech, tedy i při bočním nebo kombinovaném osvětlení,
- doplňující celkové umělé osvětlení vyjádřené udržovanou osvětleností $\bar{E}_m = 200 \text{ lx}$.

Pracoviště, na němž je vykonávána trvalá práce a na kterém **nemohou být splněny hodnoty pro denní ani pro sdružené osvětlení**, se může zřizovat a provozovat jen v případě, že jde o pracoviště:

- pouze s nočním provozem,
- které musí být z technologických důvodů umístěno pod úroveň terénu,
- jehož účel nebo konstrukční požadavky neumožňují zřídit dostačující počet nebo dostatečnou velikost osvětlovacích otvorů,
- na němž zpracováváný materiál, povaha výrobků nebo činnosti vyžadují vyloučení denního světla nebo zvláštní požadavky na osvětlení,
- kde je nutné zajištění ochrany zdraví zaměstnance před pronikáním chemické látky, aerosolu nebo prachu z výrobní nebo jiné činnosti, jejichž zdrojem je technologie.

Na tomto pracovišti, pokud je zde vykonávána trvalá práce, musí být dodržena minimální hodnota celkového umělého osvětlení vyjádřeného udržovanou osvětleností $\bar{E}_m = 300 \text{ lx}$.

Termíny čištění osvětlovacích otvorů a osvětlovacích soustav

- pracoviště bez technologického zdroje prachu a chemických látek – **minimálně 1× za 2 roky**;
- pracoviště s technologickým zdrojem prachu a chemických látek jako sekundárních produktů z technologického procesu – **zpravidla 2× ročně**;
- pracoviště s technologickým zdrojem prachu a chemických látek jako nedílné součásti technologického procesu – **zpravidla 4× ročně**.

Pracoviště včetně spojovacích cest, na kterých je zaměstnanec při výpadku umělého osvětlení vystaven ve zvýšené míře možnosti úrazu nebo jiného poškození zdraví, musí být vybaveno vyhovujícím **nouzovým osvětlením**.

4.3 Požadavky na světlou výšku prostorů určených pro práci

Podle § 46 musí být světlá výška prostoru určeného pro trvalou práci při ploše

- do 20 m² nejméně 2,50 m,
- do 50 m² nejméně 2,60 m,
- od 51 do 100 m² nejméně 2,70 m,
- od 101 do 2000 m² nejméně 3,00 m,
- více než 2000 m² nejméně 3,25 m.

Světlá výška prostoru určeného pro práci se šikmým stropem při ploše **do 20 m²**, na kterém se vykonává trvalá práce, musí být **nejméně nad polovinou podlahové plochy 2,30 m**. Prostory určené pro pracovní činnost na ploše **od 21 m²** musí mít světlé výšky nejméně nad polovinou podlahové plochy. Světlá výška prostoru určeného pro práci, na kterém se vykonává práce výjimečně nebo po dobu kratší než 4 hodiny za směnu, **nesmí být nižší než 2,10 m**.

Světlé výšky na plochách od 51 do 2000 m² mohou být v prodejním prostoru, kanceláři a v jiném obdobném prostoru určeném pro práci, v němž se vykonává práce zařazená do třídy I nebo IIa **sníženy** za předpokladu, že **bude zajištěn pro každého zaměstnance objemový prostor 12 nebo 15 m³**, bude vyloučeno oslňování zaměstnance a světlá výška **nebude nižší než 2,60 m**.

4.4 Požadavky na objemový prostor a rozměry podlahové plochy

Objemový prostor určený pro práci musí být podle § 47 výše zmíněného nařízení pro jednoho zaměstnance:

- 12 m³ při práci zařazené do tříd I nebo IIa
- 15 m³ při práci zařazené do tříd IIb, IIIa nebo IIIb
- 18 m³ při práci zařazené do tříd IVa, IVb nebo V

Objemový prostor **nesmí být zmenšen stabilním provozním zařízením**. Uvedené rozměry se však nevztahují na ovládací stanoviště a kabiny strojního zařízení, boxy pokladen a pracovní prostory obdobné povahy.

Podle § 48 citovaného nařízení musí být pro jednoho zaměstnance v prostoru určeném pro trvalou práci **volná podlahová plocha nejméně 2 m²**, mimo stabilní provozní zařízení a spojovací cesty.

!Důležité

Šíře volné plochy pro pohyb nesmí být stabilním zařízením **v žádném místě zúžena pod 1 m**.

4.5 Úklid a malování prostor

Narizení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ukládá v současné době zaměstnavatelům a uživatelům budov následující povinnosti citované v §§ 55a a 55b, které se týkají úklidu a malování budov:

Paragraf 55a – Úklid pracoviště, sanitárních a pomocných zařízení se provádí denně:

- na pracovišti s technologickým zdrojem prachu, chemických látek, směsí nebo jiných zdrojů znečištění **jako nedílné součásti technologického procesu,**
- na pracovišti s technologickým zdrojem prachu, chemických látek, směsí či jiných zdrojů znečištění **jako sekundárních produktů z technologického procesu.**

Na pracovišti bez technologického zdroje prachu, chemických látek nebo směsí jiných zdrojů znečištění se úklid provádí **podle zpracovaného harmonogramu** zaměstnavatele.

!Důležité

Zaměstnavatel je **povinen zpracovat harmonogram úklidu** na pracovištích, na kterých se nevyskytuje prach nebo jiné zdroje znečištění (chemické látky apod.).

Paragraf 55b – Malování:

Obnova maleb a nátěrů povrchů vymezuujících osvětlovaný prostor na pracovišti včetně spojovacích cest **se provede podle plánu údržby,** zpracovaného s přihlédnutím k udržovacímu činiteli, který byl pro uvedené prostory navržen při uvádění těchto prostorů do trvalého užívání.

!Důležité

Zaměstnavatel je **povinen zpracovat plán údržby obnovy maleb a nátěrů povrchových ploch.**

Povinnosti citované v §§ 55a a 55b nařízení vlády č. 361/2007 Sb. jsou předmětem kontrol krajských hygienických stanic a mnohdy jsou požadovány i u auditů ISO 14 001 a OHSAS 18 001.

5 Požadavky na únikové cesty, dopravní cesty, vrata, schodiště, rampy, sklady, umístění prostředků pro poskytování I. pomoci

S požadavky na únikové cesty, dopravní cesty, vrata, schodiště, rampy, sklady, kotelny apod. se můžete podrobněji seznámit v **přílohách nařízení vlády č. 101/2005 Sb.** Jednotlivé požadavky jsou v nařízení taxativně vyjmenovány. Pokusíme se tedy připomenout jen ty, na které se velmi často zapomíná a jež jsou obvyklým zdrojem závad:

- čl. 2.1.2 – všechny části instalace musejí být mechanicky pevné, spolehlivě upevněné a nesmějí nepříznivě ovlivňovat jiná zařízení – vodiče musejí být upevněné, nesmějí být při instalaci prohnuté, nesmějí být překroucené,
- čl. 2.1.6 – pohyblivé a poddajné přívody musejí být kladeny a používány tak, aby nemohlo dojít k jejich poškození, aby byly zajištěny proti posunutí nebo vytržení a zabezpečeny proti zkroucení žil; při používání rozpojitelných spojů, nesmějí být v rozpojeném stavu napětí na kontaktech vidlic,
- čl. 2.2.4 – vedení (potrubí) musí být na viditelných místech označeno bezpečnostními značkami v závislosti na druhu, teplotě a směru dopravy látek nebo přípravků,
- čl. 2.3.3 – **dveře na únikové cestě nesmějí být posuvné nebo karuselového provedení,** což je velmi častá závada,
- čl. 3.3.4 – zaměstnanci nesmějí být vystaveni **nebezpečí pádu z výšky** na pracovišti nebo na komunikaci s podlahou umístěnou výše než 0,5 m nad okolní podlahou nebo terénem; pro tento účel je nutno zajistit bezpečný přístup,
- čl. 3.3.5 – zábradlí musejí být zřízena u pracovišť a komunikací o nestejně úrovni, je-li rozdíl úrovní vyšší než 0,5 m, a na schodištích a vyrovnávacích rampách; zábradlí není třeba, je-li bezpečnost osob zajištěna jiným způsobem, například parapety, zdívkem nebo jinou konstrukcí,
- čl. 3.4.2 – **průhledné nebo prosklené dveře** musí být ve výšce 1,1–1,6 m nad podlahou **náležitě výrazně označeny,**

- čl. 3.4.6 – spodní hrana sklopných a zdvižných mechanicky ovládaných vrat musí být označena značkami (například šikmým bezpečnostním šrafováním) – **velmi častá závada**
- čl. 3.4.8 – zúžené vjezdy a výjezdy pracovišť, určené pro pěší i pro provoz dopravních prostředků, musejí být opatřeny značkami označujícími **riziko střetu osob s překážkami**; značky musejí být viditelné při otevřených vratech,
- čl. 6.1 – **volné okraje rampy musejí být trvale opatřeny značkami** označujícími nebezpečnou hranu a upozorňující na nebezpečí pádu osob nebo riziko střetu osob s překážkami,
- čl. 8 – zařízení a **prostředky pro poskytování první pomoci** musejí být **umístěny na dostupném místě** a musí být označeny značkami,
- čl. 9.3 – **není-li denní osvětlení venkovního pracoviště dostatečné**, musí mít venkovní pracoviště po dobu, kdy se na něm zdržují zaměstnanci, **zajištěno umělé osvětlení odpovídající intenzity**
- čl. 10.1 – ve skladech a v jiných prostorech určených ke skladování musí být na dobře viditelných místech umístěny **tabulky určující maximální přípustnou nosnost podlahy**,
- čl. 11.1 – ve skladu hořlavých kapalin, popřípadě na vstupu do něj, musí být viditelně umístěn **seznam osob**, oprávněných manipulovat s nebezpečnou látkou nebo přípravkem ve skladu, a **místní řád skladu**,
- čl. 12.4 – odborné **prohlídky kotelny musejí být prováděny nejméně jednou za dvanáct měsíců**, pokud není v provozním řádu stanoveno jinak, odborně způsobilou osobou, která o provedené odborné prohlídce zpracuje zápis.

Poznámka: Nařízení vlády č. 101/2005 Sb. stanovuje, že odborné **prohlídky kotelny provádí odborně způsobilá osoba bez bližšího stanovení kvalifikace**. Není nikde stanoveno, že tyto prohlídky musí provádět revizní technik plynových zařízení apod. Rovněž není blíže stanoveno rozsah odborných prohlídek. O stanovení osoby provádějící odborné prohlídky kotelny a rozsahu odborné prohlídky rozhoduje zaměstnavatel.

Umístění prostředků pro poskytování I. pomoci

Prostředky pro poskytování první pomoci musí být na pracovišti po celou dobu vykonávané činnosti. Při práci na stavbách nebo na montážích není možné argumentovat, že autolékárničky jsou ve vozidlech. Jakékoliv venkovní pracoviště musí být po dobu výkonu práce **dostatečně osvětlené**. Platí to zejména pro nakládku a vykládku vozidel manipulačními vozíky při nočních směnách. Osvětlení pouze reflektory automobilů není dostatečné.

6 Hasicí přístroje, požární hydranty, elektrická požární signalizace, samočinné hasicí zařízení

Nejdůležitější povinnosti v oblasti požární ochrany jsou stanoveny pro právnické a podnikající fyzické osoby v následující platné právní úpravě:

- **zákon č. 133/1985 Sb.**, o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů,
- **vyhláška ministerstva vnitra č. 246/2001 Sb.**, o požární prevenci ve znění pozdějších předpisů,
- **vyhláška č. 23/2008 Sb.**, o technických podmínkách požární ochrany staveb ve znění pozdějších předpisů.

Velmi důležitá povinnost je stanovena v § 2 odst. 2 zákona č. 133/1985 Sb.:

Právnické osoby a podnikající fyzické osoby plní povinnosti na úseku požární ochrany ve všech prostorech, které užívají k provozování činnosti. Za plnění povinností na úseku požární ochrany u právnických osob odpovídá statutární orgán a u podnikajících fyzických osob tyto osoby nebo jejich odpovědný zástupce.

6.1 Společné užívání prostor

Provozuje-li činnost v prostorech více právnických osob nebo podnikajících fyzických osob, plní povinnosti na úseku požární ochrany na místech, která užívají společně, vlastník těchto prostorů, není-li smlouvou mezi nimi sjednáno jinak. Součástí smlouvy musí být i určení osoby odpovědné za plnění povinností na úseku požární ochrany.

!Důležité

Používá-li společnost prostory v rámci nájemního vztahu, není možné bez předchozí písemné dohody s majitelem objektu automaticky spoléhat na jeho plnění povinností v požární ochraně v těchto prostorech.

Právnické a podnikající fyzické osoby jsou dále podle požadavku § 5 odst. 1 písm. a) zákona

č. 133/1985 Sb. povinný obstarávat a **zabezpečovat v potřebném množství a druzích požární techniku**, věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení se zřetelem na požární nebezpečí provozované činnosti a **udržovat je v provozuschopném stavu**.

U vyhrazené požární techniky, věcných prostředků požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení, kromě výrobků stanovených podle zvláštních právních předpisů, lze instalovat a používat **pouze schválené druhy**.

6.2 Hasicí přístroje

Hasicí přístroje se řadí mezi věcné prostředky požární ochrany; požární hydranty, elektrická požární signalizace a samočinné hasicí zařízení mezi požárně bezpečnostní zařízení.

Požadavky na **umístění hasicích přístrojů** v objektech najdeme v §§ 2 a 3 vyhlášky č. 246/2001 Sb.:

- Pokud není stanoveno jinak (projektová dokumentace, požárně bezpečnostní řešení apod.), instaluje se **na každých 200 m² půdorysné plochy jeden hasicí přístroj** o minimálním množství hasiva: 9 l vody, 6 l vodního roztoku pěnidla, 6 kg prášku, 5 kg CO₂.
- Umístění hasicích přístrojů musí umožňovat jejich snadné a rychlé použití.
- Hasicí přístroje se umísťují tak, **aby byly snadno viditelné a volně přístupné**. Je-li to nezbytné, lze hasicí přístroje umístit i do skrytých prostorů. V případech, kdy je omezena nebo ztížena orientace osob z hlediska rozmístění hasicích přístrojů (např. v nepřehledných, rozlehlých nebo skrytých prostorech), se k označení umístění hasicích přístrojů použije příslušná požární značka umístěná na viditelném místě.
- Hasicí přístroje se umísťují v místech, kde je nejvyšší pravděpodobnost vzniku požáru, nebo v jejich dosahu.

!Důležité

Volba druhů a typů přenosných hasicích přístrojů se provede v závislosti na charakteru předpokládaného požáru, vyskytujících se hořlavých látkách nebo provozované činnosti; přitom musí být vyloučeno, že bude v případě potřeby použit hasicí přístroj s nevhodnou hasební

látkou.

- Přenosné hasicí přístroje se umísťují na svislou stavební konstrukci, a v případě, že jsou k tomu konstrukčně přizpůsobeny, na vodorovnou stavební konstrukci. Rukojeť hasicího přístroje umístěného na svislé stavební konstrukci musí být **nejvýše 1,5 m nad podlahou**. Hasicí přístroje umístěné na podlaze nebo na jiné vodorovné stavební konstrukci musejí být vhodným způsobem zajištěny proti pádu.

!Důležité

Je-li hasicí přístroj umístěn ve skrytých prostorech (kuchyňka, WC, sklad apod.), musí být na dveřích daného prostoru výstražná **tabulka informující o umístění hasicího přístroje**:

Velmi často se rovněž zapomíná na zajištění hasicího přístroje proti pádu (upevnění na držák, použití řetízku apod.).

6.3 Kontrola provozuschopnosti hasicího přístroje

Další podmínky pro používání hasicích přístrojů jsou stanoveny v § 9 vyhlášky č. 246/2001:

- **Provozuschopnost hasicího přístroje se prokazuje dokladem o jeho kontrole** provedené podle podmínek stanovených touto vyhláškou, kontrolním štítkem a plombou spouštěcí armatury.
- První **kontrola provozuschopnosti hasicího přístroje musí být provedena maximálně rok před jeho instalací**. Kontrola hasicího přístroje se provádí v rozsahu a způsobem stanoveným právními předpisy a po každém jeho použití nebo tehdy, vznikne-li pochybnost o jeho provozuschopnosti, a nejméně jednou za rok, pokud průvodní provozní podmínky nestanoví kratší lhůtu.
- **Periodická zkouška**, při které se provádí povrchová prohlídka, kontrola značení,

prohlídka vnitřku nádoby, zkouška pevnosti a těsnosti nádoby, zkouška těsnosti spouštěcí armatury nebo ventilu a zkouška pojistného ventilu, se vykonává u hasicích přístrojů:

- **vodních a pěnových 1× za tři roky,**
- **ostatních 1× za pět let.**
- Osoba, která provedla kontrolu, údržbu nebo opravu, opatří hasicí přístroj **plombou spouštěcí armatury a trvale čitelným kontrolním štítkem** tak, aby byl viditelný při pohledu na instalovaný hasicí přístroj.
- Na kontrolním štítku se vyznačuje měsíc a rok provedení úkonu, termín příští kontroly nebo příští periodické zkoušky a údaje, podle nichž lze identifikovat osobu, která úkon provedla, tj. jméno a příjmení, u podnikatele údaj o firmě, jménu nebo názvu, sídle či místě podnikání a identifikačním čísle, u osoby zapsané v obchodním rejstříku nebo jiné evidenci údaj o tomto zápisu, u zaměstnance obdobné údaje týkající se jeho zaměstnavatele.

Doklad o provedené kontrole, údržbě nebo opravách hasicích přístrojů vždy obsahuje následující údaje:

- a) **údaj o firmě**, jménu nebo názvu, sídle či místě podnikání vlastníka (uživatele) hasicího přístroje a identifikačním čísle; u osoby zapsané v obchodním rejstříku nebo jiné evidenci též údaj o tomto zápisu; je-li vlastníkem (uživatelem) hasicího přístroje fyzická osoba, také jméno, příjmení a adresu trvalého pobytu této fyzické osoby,
- b) **adresu objektu**, ve kterém byl hasicí přístroj instalován, není-li shodná s adresou v uvedené v písm. a),
- c) **umístění**, druh, označení výrobce, typové označení, výrobní číslo nádoby **kontrolovaného hasicího přístroje**,
- d) **datum provedení** a další údaje o kontrole provozuschopnosti, údržbě nebo opravě, jejím výsledku a vyjádření o provozuschopnosti hasicího přístroje,
- e) **potvrzení o kvalitě provedené práce**, datum, jméno, příjmení a podpis osoby, která kontrolu provozuschopnosti provedla, u podnikatele údaj o firmě, jménu nebo názvu, sídle či místě podnikání a identifikačním čísle; u osoby zapsané v obchodním rejstříku nebo jiné

evidenci též údaj o tomto zápisu; u zaměstnance obdobné údaje týkající se jeho zaměstnavatele.

Osoba, která provádí kontrolu, údržbu nebo opravu, **vyřadí z používání hasicí přístroj:**

- **vadný**, který nelze předepsaným způsobem opravit, nebo
- ten, **u něhož nelze bezpečně zjistit výrobní číslo a rok výroby**, nebo
- **starší 20 let**, s výjimkou hasicího přístroje CO₂, který se vyřazuje z používání, je-li starší 40 let.

Ten, kdo vyřadil hasicí přístroj z používání, vystaví jeho vlastníkovvi nebo uživateli doklad s uvedením důvodu vyřazení.

!Důležité

Dokladem o provedené periodické kontrole hasicího přístroje není jen štítek na hasicím přístroji, ale i **písemný doklad o provedené kontrole**. Tento doklad musí obsahovat všechny údaje pod písm.) a–e. Často se stává, že vystavený doklad o kontrolách hasicích přístrojů neobsahuje konkrétní údaje o umístění hasicích přístrojů v objektech.

O zabezpečení **běžných kontrol a prohlídek hasicích přístrojů**, jejich údržbě, periodických zkouškách a opakovaném plnění pojednává **ČSN ISO 11602-2 Požární ochrana – Přenosné a pojízdné hasicí přístroje – Část 2: Prohlídka a údržba**.

V odstavci **4. Prohlídka, údržba, a opakované plnění**, vymezuje tato norma v části **4. 1 Všeobecně**, vlastníkovvi objektu odpovědnost za prohlídku hasicích přístrojů, jejich údržbu a opakované plnění. V odstavci **4. 2 Prohlídka**, pak stanovuje **četnost a rozsah prohlídky**. Prohlídky hasicích přístrojů se provádějí v okamžiku **umístění přístroje do provozu** a následně přibližně **1× za 30 dní**. Pokud to vyžadují okolnosti, provádí se tyto prohlídky častěji.

Náplní periodických prohlídek prováděných majitelem objektu jsou tato zjištění:

- 1) Je hasicí přístroj umístěn na určeném místě?
- 2) Je přístup k hasicímu přístroji volný?
Je hasicí přístroj viditelný?
Je viditelný a čitelný jeho návod k použití?

!Důležité

Zjistíme-li jakýkoliv nedostatek v bodě 1 či 2, je nutné **bezodkladně zajistit nápravu.**

- 3) Nejsou porušeny jeho plomby a indikátory spouštění?
- 4) Je hasicí přístroj plný? (lze zjistit vážením nebo zdvižením)
- 5) Není hasicí přístroj zjevně poškozen či zkorodován?
Je hasicí přístroj těsný?
Jsou hubice i proudnice průchozí?
- 6) Jsou údaje tlakoměru nebo indikátor, je-li použit, v provozním rozsahu nebo poloze?

!Důležité

Zjistíme-li jakýkoliv nedostatek v některém z těchto bodů kontroly, musí být provedena **údržba.**

Údržba se provádí:

- nejméně **1× za rok**, v intervalu delším než 6 měsíců,
- současně s hydrostatickou tlakovou zkouškou,
- jestliže je to výslovně určeno při prohlídce.

Údržba sestává z následujících úkonů:

- prohlídka plomb a zajišťovacího mechanismu (pojistky), zda nebyl hasicí přístroj použit,
- hasicí přístroje při údržbě musejí být podrobeny výměně pojistky a opatřeny novou plombou,
- hasicí přístroje musejí být opatřeny nalepeným nebo připevněným štítkem s vyznačeným údajem o tom, že byla provedena požadovaná údržba.

!Důležité

Na běžné kontrolní úkony u hasicích přístrojů **není stanovena odborná kvalifikace**, může je tedy provádět preventista požární ochrany, technik požární ochrany nebo jiná pověřená osoba. **Údržbu však provádí osoba s oprávněním pro tuto činnost.** U běžných úkonů je možno brát v potaz

nezávaznost technických norem.

6.4 Elektrická požární signalizace

Elektrická požární signalizace (EPS) a samočinné hasicí zařízení (SHZ) jsou požárně bezpečnostní zařízení. Požadavky na elektrickou požární signalizaci stanovuje § 8 vyhlášky č. 246/2001 Sb., o požární prevenci:

- U elektrické požární signalizace se kromě pravidelných jednoročních kontrol provozuschopnosti provádějí **zkoušky činnosti elektrické požární signalizace** při provozu, a to:
 - **1× za měsíc u ústředí a doplňujících zařízení,**
 - **1× za půl roku u samočinných hlásičů požáru a zařízení, která elektrická požární signalizace ovládá,** pokud není určena kratší lhůta.
- Zkouška činnosti elektrické požární signalizace při provozu se provádí **prostřednictvím osob pověřených údržbou tohoto zařízení.** Shoduje-li se termín zkoušky činnosti elektrické požární signalizace při provozu s termínem pravidelné **jednoroční kontroly** provozuschopnosti, pak tato kontrola nahrazuje provedení zkoušky činnosti.
- Zkouška činnosti jednotlivých druhů samočinných hlásičů požáru se provádí za provozu pomocí zkušebních přípravků dodávaných výrobcem.

!Důležité

Zaměstnavatel vede „Provozní knihu EPS“, kam **zaznamenává veškeré úkony týkající se kontrol elektrické požární signalizace.** Měsíční kontroly provádí osoba pověřená zaměstnavatelem a proškolená dodavatelem nebo servisní organizací. Půlroční a roční kontrolu provozuschopnosti provádí pověřené organizace s oprávněním pro tuto činnost. Velmi často se zapomíná na kontrolu samočinných hlásičů požárů v termínu **1× za šest měsíců.**

Samočinné hasicí zařízení se kontroluje opět pověřenou organizací s oprávněním pro tuto činnost v rozsahu stanoveném výrobcem a v termínu **minimálně 1× ročně.** O výsledku kontrol

musí být vyhotoven doklad jako u požárních ucpávek, klapek, dveří apod.

7 Požární ucpávky, požární klapky, požární dveře, nouzové osvětlení, zařízení na odvod tepla a kouře

Požární ucpávky, klapky, ručně otevírané požární dveře, nouzové osvětlení, zařízení na odvod tepla a kouře patří rovněž mezi požárně bezpečnostní zařízení. Požadavky na jejich provoz, kontroly, údržbu

a opravy stanovuje § 7 vyhlášky č. 246/2001 Sb.:

- **Při provozu požárně bezpečnostního zařízení se postupuje podle normativních požadavků a průvodní dokumentace výrobce**, popřípadě podle ověřené projektové dokumentace nebo podrobnější dokumentace.
- Provozní schopnost instalovaného požárně bezpečnostního zařízení se **prokazuje dokladem o jeho montáži, funkční zkoušce, nebo koordinační funkční zkoušce**, kontrole provozuschopnosti, údržbě a opravách provedených podle podmínek stanovených touto vyhláškou. U vyhrazených požárně bezpečnostních zařízení, a stanoví-li tak průvodní dokumentace výrobce, i u dalších požárně bezpečnostních zařízení se provozuschopnost prokazuje také záznamy v příslušné provozní dokumentaci (např. provozní kniha).
- **Kontrola provozuschopnosti požárně bezpečnostního zařízení se provádí** v rozsahu a způsobem stanoveným právními předpisy, normativními požadavky a průvodní dokumentací výrobce **nejméně 1× za rok**, pokud nejsou stanoveny kratší lhůty.
- Při provozu, kontrole provozuschopnosti, údržbě a opravách požárně bezpečnostního zařízení, u něhož není k dispozici průvodní dokumentace nebo neexistuje výrobce, se postupuje podle průvodní dokumentace a podmínek stanovených výrobcem technicky nebo funkčně srovnatelného druhu či typu požárně bezpečnostního zařízení.
- Je-li požárně bezpečnostní zařízení shledáno nezpůsobilým plnit svoji funkci, musí se tato skutečnost zřetelně vyznačit na zařízení a v prostoru, kde je instalováno. V takovém případě provede provozovatel opatření k jeho neprodlenému uvedení do provozu a prostřednictvím odborně způsobilé osoby nebo technika požární ochrany **zabezpečí**

v potřebném rozsahu náhradní organizační, popřípadě technická opatření. Náhradní opatření se zajišťují do doby opětovného uvedení zařízení do provozu.

Kontrola požárně bezpečnostního zařízení

Doklad o kontrole provozuschopnosti požárně bezpečnostního zařízení **vždy obsahuje následující údaje:**

- a) **údaj o firmě**, jménu nebo názvu, sídle či místě podnikání provozovatele požárně bezpečnostního zařízení a identifikačním čísle; u osoby zapsané v obchodním rejstříku nebo jiné evidenci též údaj o tomto zápisu; je-li provozovatelem zařízení fyzická osoba, také jméno, příjmení a adresu trvalého pobytu této fyzické osoby,
- b) **adresu objektu**, ve kterém byla kontrola provozuschopnosti požárně bezpečnostního zařízení provedena, není-li shodná s adresou sídla, kde je zařízení provozováno,
- c) **umístění**, druh, označení výrobce, typové označení, a je-li to nutné k přesné identifikaci, tak i výrobní číslo **kontrolovaného zařízení**,
- d) výsledek kontroly provozuschopnosti, zjištěné závady včetně způsobu a termínu jejich odstranění a vyjádření o provozuschopnosti zařízení,
- e) **datum provedení a termín příští kontroly provozuschopnosti**,
- f) potvrzení podle § 10 odst. 2, **datum, jméno, příjmení a podpis osoby, která kontrolu provozuschopnosti provedla**; u podnikatele údaj o firmě, jménu nebo názvu, sídle či místě podnikání a identifikačním čísle; u osoby zapsané v obchodním rejstříku nebo jiné evidenci též údaj o tomto zápisu; u zaměstnance obdobné údaje týkající se jeho zaměstnavatele.

! Důležité

Požárně bezpečnostní zařízení (požární hydranty, elektrická požární signalizace, zařízení pro odvod tepla a kouře, požární klapky, požární ucpávky, požární dveře apod.) musejí **být minimálně 1× ročně** kontrolována a doklad o jejich kontrole musí obsahovat výše stanovené údaje. Velmi často se nedodržuje předepsaný rozsah protokolu o kontrole, mnohdy se například zapomíná na kontroly požárních a kouřotěsných dveří, nouzového osvětlení, požárních ucpávek a podobně.

Poznámka: Pokud výrobce nestanoví odbornou způsobilost na osoby, které kontroly provádějí, může tyto kontroly provádět libovolná osoba. Vyhláška č. 246/2001 Sb., o požární prevenci

v platném znění již nestanovuje bližší požadavky na odbornost osob provádějících tyto kontroly.

8 Požární a evakuační výtahy

Požární a evakuační výtahy se podle § 4 odst. 3 písm. h) vyhlášky č. 246/2001 Sb., o požární prevenci ve znění pozdějších předpisů považují za **vyhrazená požárně bezpečnostní zařízení**, která podléhají pravidelným kontrolám.

Rozdíl mezi běžnými výtahy a výtahy požárními nebo evakuačními spočívá v tom, že požární nebo evakuační výtahy musejí být při požáru **po požadovanou dobu funkční**, běžné výtahy musejí být při požáru **vyřazeny z provozu** (pouze dokončí započatou jízdu do nejbližší stanice).

Upozornění

V české právní úpravě jsou zavedeny pojmy „*evakuační výtah*“ a „*požární výtah*“, v evropské právní úpravě je zaveden jen termín „*požární výtah*“.

Technické požadavky na výtahy jsou stanoveny **nařízením vlády č. 122/2016 Sb.**, o posuzování shody výtahů a jejich bezpečnostních komponent a dále příslušnými technickými normami, např. **ČSN EN 81-70** Bezpečnostní předpisy pro konstrukci a montáž výtahů – Část 70: Zvláštní úprava výtahů určených pro dopravu osob a osob a nákladů – Přístupnost výtahů včetně osob s omezenou schopností pohybu a orientace apod.

Na požární a evakuační výtahy se vztahují zejména tyto technické normy:

- **ČSN 73 0802** Požární bezpečnost staveb – Nevýrobní objekty
- **ČSN 73 0804** Požární bezpečnost staveb – Výrobní objekty
- **ČSN EN 81-72 ed. 2** Bezpečnostní předpisy pro konstrukci a montáž výtahů – Zvláštní úpravy výtahů určených pro dopravu osob a osob a nákladů – Část 72: Požární výtahy
- **ČSN EN 81–58** Bezpečnostní předpisy pro konstrukci a montáž výtahů – Část 58: Přezkoušení a zkoušky požární odolnosti šachetních dveří

Definice **požárního výtahu** (ČSN EN 81–72 ed. 2): *Požární výtah je výtah běžně instalovaný pro dopravu osob nebo osob a nákladů, který má dodatečnou ochranu, ovládání a signalizaci, které umožňují jeho použití s přímým řízením jednotky hasičského záchranného sboru.*

Definice **evakuačního výtahu** (ČSN 27 4014): *Evakuační výtah je výtah s předepsanými parametry určený pro dopravu osob nebo osob a nákladů, sloužící k evakuaci osob, jehož provoz musí být po stanovenou dobu v průběhu daného nebezpečí bezpečný.*

Pro majitele a správce objektů je dále důležité, že se na těchto zařízeních se musí provádět **kontrola provozuschopnosti** v rozsahu stanoveném právními předpisy, normativními požadavky a průvodní dokumentací jeho výrobce **nejméně 1 × za rok**, pokud výrobce, ověřená projektová dokumentace nebo prováděcí dokumentace anebo posouzení požárního nebezpečí **nestanoví lhůty kratší**.

Požární a evakuační výtahy musejí být označeny **příslušnými požárními tabulkami**:

Požární výtah:

Evakuační výtah:

Výtahy, které nejsou požární ani evakuační, musejí být označeny požárními tabulkami:

